

COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 6.6.2018
COM(2018) 398 final

2018/0222 (NLE)

Propunere de

REGULAMENT AL CONSILIULUI

**de modificare a Regulamentului (UE) 2015/1588 al Consiliului din 13 iulie 2015 privind
aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene
anumitor categorii de ajutoare de stat orizontale**

(Text cu relevanță pentru SEE)

EXPUNERE DE MOTIVE

La 2 mai 2018, Comisia a prezentat propunerea sa pentru următorul cadru financiar multianual (CFM) [COM(2018) 321 final]. Pe baza acesteia, Comisia propune o serie de programe de finanțare UE orizontale și sectoriale, care să răspundă noilor provocări, continuând în același timp activitățile stabilite care s-au dovedit a fi bine realizate.

Prezenta propunere de modificare a regulamentului UE de abilitare privind ajutoarele de stat [Regulamentul (UE) 2015/1588 al Consiliului] urmărește să îmbunătățească interacțiunea dintre respectivele programe de finanțare ale UE și normele privind ajutoarele de stat. Aceasta va permite Comisiei să efectueze modificări specifice ale normelor actuale privind ajutoarele de stat astfel încât fondurile bănești naționale – inclusiv din fondurile structurale și de investiții europene gestionate la nivel național – și fondurile bănești ale UE gestionate la nivel central de către Comisie să poată fi combinate cât mai bine posibil, fără a denatura concurența pe piața unică a UE.

Obiectivul normelor UE privind ajutoarele de stat este de a garanta faptul că prin cheltuielile publice nu se provoacă o denaturare a concurenței între întreprinderile de pe piața unică a UE, pe baza a trei principii fundamentale:

- interesul comun: cheltuielile publice ar trebui să servească obiectivelor generale de politică, cum ar fi stimularea investițiilor, educația și formarea, coeziunea regională, cercetarea și dezvoltarea, îmbunătățirea rețelelor digitale, de transport și a celor energetice și combaterea poluării și a schimbărilor climatice;
- adiționalitatea: cheltuielile publice ar trebui să înlăture o lacună, nu să elimine sau chiar să înlocuiască investițiile private;
- raportul cost-eficacitate: cheltuielile publice nu ar trebui să depășească ceea ce este necesar pentru atingerea obiectivului de politică.

Fondurile UE gestionate la nivel central de către Comisie în privința cărora statele membre nu au puteri de apreciere (cum ar fi COSME, Orizont Europa sau programul Europa digitală) nu constituie ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE).

Cu toate acestea, în cazul în care statele membre acordă finanțare națională suplimentară unui proiect sau unui instrument financiar care beneficiază de sprijin de la un fond UE gestionat la nivel central ori în cazul în care contribuie cu resurse asupra cărora păstrează un anumit grad de apreciere la un fond gestionat la nivel central, normele privind ajutoarele de stat se aplică părții de finanțare asupra căreia statul membru își exercită puterea de apreciere.

În mod similar, statele membre au un control mai mare asupra fondurilor bănești ale UE care intră sub incidența gestiunii partajate, astfel cum este cazul fondurilor structurale și de investiții europene (fondurile ESI), inclusiv a Fondului european de dezvoltare regională (FEDR) și a Fondului european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR). Acest tip de finanțare reprezintă, prin urmare, resurse de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE și face obiectul controlului ajutoarelor de stat.

În acest context, corelarea corectă a normelor privind fondurile UE și a normelor privind ajutoarele de stat este importantă pentru a garanta cel mai bun impact posibil al cadrului financiar multianual și pentru a evita complicații inutile. Acest lucru este deosebit de important în situațiile în care un proiect este finanțat atât din fonduri UE gestionate la nivel central de către Comisie, cât și din fonduri aflate sub controlul statelor membre. Pentru a simplifica abordarea unor astfel de situații pentru statele membre, intermediarii financiari și

dezvoltatorii de proiecte, normele privind fondurile UE și normele privind ajutoarele de stat ar trebui să fie coerente. Acesta este motivul pentru care propunerile Comisiei privind fondurile UE încorporează deja anumite principii esențiale ale controlului ajutoarelor de stat, cum ar fi necesitatea ca intervențiile statului să fie adiționale finanțării private mai degrabă decât să excludă o astfel de finanțare, principii care ar trebui să fie dezvoltate în continuare și să orienteze punerea în aplicare. Tot din acest motiv, Comisia propune în prezent, în același timp, simplificarea în continuare a normelor relevante privind ajutoarele de stat.

Regulamentul (UE) 2017/1084 al Comisiei din 14 iunie 2017¹ (Regulamentul general de exceptare pe categorii de ajutoare – RGECA) îndeplinește un rol esențial în acest context. Acesta declară anumite categorii de ajutoare ca fiind compatibile cu piața internă și permite statelor membre să pună în aplicare în mod direct măsuri de ajutor fără aprobarea prealabilă a Comisiei Europene.

Există trei domenii în care modificările la RGECA ar putea îmbunătăți interacțiunea programelor de finanțare ale UE cu normele privind ajutoarele de stat.

Finanțare națională combinată cu instrumente ale Fondului InvestEU

Comisia a prezentat astăzi propunerea sa privind noul Fond InvestEU², constând într-un set unic de norme pentru toate instrumentele financiare și garanțiile bugetare din cadrul următorului buget al UE. Propunerea garantează deținerea de către Comisie a unui rol important în selectarea proiectelor și a schemelor sprijinite în concordanță cu interesul comun al UE, precum și că sprijinul public va completa investițiile private, va fi transparent, iar efectele sale vor fi evaluate. În structura Fondului InvestEU sunt deja integrate principiile esențiale în materie de ajutoare de stat. Odată ce aceste principii sunt transpuse în norme suficient de clare privind operațiunile fondului, vor fi necesare doar un număr limitat de cerințe suplimentare în materie de ajutoare de stat pentru a proteja concurența în cadrul pieței unice, atunci când fondurile bănești ale statelor membre sunt combinate cu fondurile bănești ale UE în cadrul Fondului InvestEU. Pe această bază, cerințele relevante în materie de ajutoare de stat ar putea fi prevăzute în RGECA, pentru a însoți Regulamentul privind Fondul InvestEU și Orientările în materie de investiții ale Fondului InvestEU care conțin garanțiile necesare. O astfel de modificare a RGECA ar putea excepta fondurile bănești ale statelor membre care sunt canalizate sau sprijinite prin Fondul InvestEU de la obligația de a notifica în prealabil Comisia prevăzută de normele privind ajutoarele de stat, asigurând astfel o punere în aplicare raționalizată și eficientă a Fondului InvestEU.

Cercetare, dezvoltare și inovare

Comisia a prezentat astăzi, de asemenea, propunerea sa pentru Orizont Europa³. Conform acestei propuneri, anumite proiecte de cercetare depuse de întreprinderi mici și mijlocii (IMM-uri) pot primi eticheta „marca de excelență”. Aceasta presupune ca proiectele respective să fie evaluate de către Comisie ca fiind „excelente” și ca acestea să fie eligibile în conformitate cu cerințele stricte prevăzute în temeiul normelor UE pentru finanțarea din partea UE, singurul motiv pentru care acestea nu pot fi finanțate efectiv reprezentându-l constrângerile bugetare ale fondului UE. Astfel de proiecte ar putea fi autorizate să-și asigure întreaga finanțare din partea statelor membre (inclusiv din fondurile structurale), fără solicitarea aprobării prealabile a Comisiei. Conceptul propunerii Comisiei cu privire la

¹ JO L 156, 20.6.2017, p. 1.

² COM(2018)439.

³ COM(2018)441.

Orizont Europa în ceea ce privește proiectele cu „marca de excelență” și dimensiunea relativ limitată a sprijinului financiar elimină orice preocupări legate de concurență.

În mod similar, proiectele din domeniul CDI evaluate și selectate în conformitate cu normele aplicabile programului Orizont Europa și finanțate în comun de Orizont Europa și de statele membre (inclusiv din fondurile structurale), la care participă cel puțin trei state membre, ar putea fi autorizate să fie puse în aplicare fără o evaluare suplimentară privind ajutorul de stat pentru partea de finanțare acordată de statele membre. Acest lucru ar fi posibil deoarece normele privind condițiile în care proiectele pot beneficia de sprijin din partea Orizont Europa – astfel cum au fost stabilite în propunerea Comisiei – elimină orice preocupări legate de concurență, prevăzând în special obligația ca proiectele să respecte obiectivele de interes comun ale UE și să abordeze disfuncționalități bine definite ale pieței.

Cooperarea teritorială europeană

De mulți ani, promovarea cooperării teritoriale europene (CTE) reprezintă o prioritate importantă în politica de coeziune a UE. În temeiul normelor actuale privind ajutoarele de stat, astfel de proiecte pot fi sprijinite deja din bani publici. În ultimii ani, Comisia a dobândit o experiență considerabilă în ceea ce privește măsurile de ajutor care vizează promovarea proiectelor CTE. Prin urmare, ar putea fi luată în considerare o nouă extindere a domeniului de aplicare a măsurilor de ajutor permise în temeiul RGECA.

În consecință, temeiul juridic al RGECA, și anume Regulamentul (UE) 2015/1588 al Consiliului din 13 iulie 2015 privind aplicarea articolelor 107 și 108 din TFUE anumitor categorii de ajutoare de stat orizontale (text codificat) („regulamentul de abilitare”)⁴, trebuie să fie modificat, pentru a permite Comisiei să includă toate măsurile corespunzătoare în RGECA în urma unei consultări a tuturor părților interesate și a comitetului consultativ al statelor membre.

1. OBIECTIVUL ȘI CONTEXTUL PROPUNERII

Regulamentul de abilitare permite Comisiei să declare, prin regulamente, că anumite categorii de ajutoare de stat sunt compatibile cu piața comună și sunt exceptate de la obligația de notificare prevăzută la articolul 108 alineatul (3) din TFUE. Aceste categorii cuprind, de exemplu, ajutoare pentru IMM-uri, ajutoare pentru cercetare și dezvoltare sau ajutoare pentru protecția mediului. Comisia propune acum adăugarea a două categorii suplimentare.

Propunerea de a include **două categorii noi** în regulamentul de abilitare permite Comisiei să adopte exceptări pe categorii, pe baza definirii unor criterii de compatibilitate clare, asigurându-se că efectul asupra concurenței și asupra schimburilor comerciale între statele membre este limitat. Prin adoptarea unor astfel de exceptări pe categorii, ar fi posibilă simplificarea semnificativă a procedurilor administrative pentru statele membre și pentru Comisie, pe baza unor condiții de compatibilitate *ex ante* definite în mod clar. Cu toate acestea, propunerea de introducere a unor categorii noi în regulamentul de abilitare nu implică exceptarea imediată a acestor categorii și nici nu înseamnă că toate măsurile care intră sub incidența unei categorii ar fi exceptate în integralitatea lor.

⁴

JO L 248, 24.9.2015, p. 1.

Noile categorii propuse pentru a fi incluse în regulamentul de abilitare

Finanțarea din partea statelor membre canalizată sau sprijinită prin instrumente financiare sau garanții bugetare ale UE gestionate la nivel central de către Comisie

Importanța instrumentelor financiare și a garanțiilor bugetare ale UE pentru acordarea de sprijin într-o gamă largă de domenii a crescut în ultimii ani. Se prevede că aceasta va crește și mai mult în temeiul cadrului financiar multianual de după 2020. Propunerile Comisiei pentru instrumentele financiare și garanțiile bugetare ale UE gestionate la nivel central de către Comisie conțin garanții importante de prevenire a denaturărilor nejustificate ale concurenței. În plus, acestea, de regulă, denaturează într-o măsură mai mică concurența decât granturile cu o sumă similară deoarece implică în mod obișnuit ajutoare cu un quantum mai scăzut. De exemplu, o garanție care nu este conformă cu condițiile pieței pentru un împrumut de 100 de milioane EUR implică, de regulă, numai un quantum al ajutorului corespunzător diferenței dintre o primă de garanție conformă cu condițiile pieței și prima de garanție efectivă plătită de beneficiar, care este considerabil mai mică decât suma totală de 100 de milioane EUR.

Prin urmare, este oportun să se acorde Comisiei capacitatea să excepteze pe categorii ajutoarele acordate prin intermediul finanțării din partea statelor membre, care sunt ulterior canalizate sau sprijinite prin instrumentele financiare sau garanțiile bugetare ale UE gestionate la nivel central de către Comisie, sub rezerva îndeplinirii anumitor condiții. Din experiența Comisiei, alinierea ajutoarelor de acest tip la condițiile aplicabile instrumentelor financiare și garanțiilor bugetare ale UE gestionate la nivel central, astfel cum au fost puse în aplicare de către organele Uniunii, garantează faptul că ajutoarele acordate de statele membre nu generează denaturări semnificative ale concurenței și că este posibil să se definească condiții de compatibilitate clare pentru astfel de ajutoare.

Ajutoare pentru cooperarea teritorială europeană

De mulți ani, promovarea cooperării teritoriale europene (CTE) reprezintă o prioritate majoră a politicii de coeziune a UE. Sprijinul acordat IMM-urilor pentru costurile suportate în legătură cu proiectele CTE este deja exceptat pe categorii în temeiul RGECA. Dispoziții speciale cu privire la ajutoarele regionale pentru investițiile întreprinderilor de toate dimensiunile sunt incluse, de asemenea, în Orientările privind ajutoarele de stat regionale pentru perioada 2014-2020⁵ și în secțiunea privind ajutoarele regionale din RGECA. Aceasta înseamnă că la nivelul Comisiei s-a dobândit o experiență semnificativă în ceea ce privește măsurile de ajutor care vizează promovarea proiectelor CTE. Prin urmare, este oportun să se acorde Comisiei capacitatea să excepteze pe categorii finanțarea prevăzută în sprijinul acestor proiecte.

2. COERENȚA CU CELELALTE POLITICI ȘI OBIECTIVE ALE UNIUNII

Prezenta propunere este strâns legată de cadrul financiar multianual și de diferitele programe de cheltuieli propuse de Comisie.

Finanțarea națională suplimentară acordată proiectelor susținute din fonduri UE gestionate la nivel central constituie ajutor de stat în temeiul articolului 107 alineatul (1) din TFUE. Prezenta propunere urmărește să faciliteze combinațiile de astfel de resurse de stat cu instrumentele financiare și garanțiile bugetare ale UE gestionate la nivel central de către

⁵ JO C 209, 23.7.2013, p. 1.

Comisie pentru a oferi securitate juridică, garantând în același timp că denaturarea concurenței rămâne limitată.

Promovarea proiectelor CTE reprezintă o prioritate importantă pentru politica de coeziune a UE de mai mulți ani, iar aceasta va fi facilitată în continuare prin prezenta propunere.

3. ASPECTE JURIDICE

- **Temei juridic**

Temeiul juridic al prezentei propuneri îl constituie articolul 109 din TFUE, care permite Consiliului să adopte regulamentele adecvate, în special pentru a stabili condițiile de aplicare a articolului 108 alineatul (3) din TFUE, precum și categoriile de ajutoare care sunt exceptate de la procedura respectivă. Consiliul trebuie să decidă cu majoritate calificată pe baza unei propuneri din partea Comisiei și după consultarea Parlamentului European.

- **Subsidiaritate și proporționalitate**

Propunerea intră în sfera competenței exclusive a Uniunii. În consecință, principiul subsidiarității nu se aplică.

Propunerea nu depășește ceea ce este necesar pentru atingerea obiectivului acesteia și, prin urmare, este conformă cu principiul proporționalității.

- **Alegerea instrumentelor**

Instrumentul propus: regulament.

Regulamentul este singurul instrument juridic adecvat pentru modificarea Regulamentului (UE) 2015/1588.

4. IMPLICAȚIILE BUGETARE

Propunerea nu are implicații asupra bugetului Uniunii.

Propunere de

REGULAMENT AL CONSILIULUI

de modificare a Regulamentului (UE) 2015/1588 al Consiliului din 13 iulie 2015 privind aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene anumitor categorii de ajutoare de stat orizontale

(Text cu relevanță pentru SEE)

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 109,

având în vedere propunerea Comisiei Europene,

având în vedere avizul Parlamentului European⁶,

întrucât:

- (1) Regulamentul (UE) 2015/1588 al Consiliului din 13 iulie 2015 privind aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene anumitor categorii de ajutoare de stat orizontale⁷ împuternicește Comisia să declare, prin regulamente, că anumite categorii de ajutoare specifice sunt compatibile cu piața internă și sunt exceptate de la obligația de notificare prevăzută la articolul 108 alineatul (3) din tratat.
- (2) Fondurile UE gestionate la nivel central, însemnând fondurile aflate în gestiunea directă sau indirectă a Uniunii (excluzând fondurile în gestiune partajată cu statele membre), sprijină din ce în ce mai mult activitățile în interesul comun al UE prin intermediul instrumentelor financiare sau al garanțiilor bugetare, aducând astfel o contribuție deosebit de valoroasă la creșterea economică și coeziune. Comisia ar trebui să fie autorizată să declare că, în anumite condiții, ajutoarele acordate de statele membre, care sunt canalizate sau sprijinite prin astfel de instrumente financiare sau garanții bugetare gestionate la nivel central, sunt compatibile cu piața internă și nu sunt supuse obligației de notificare. Din experiența Comisiei, ajutoarele de acest tip nu cauzează denaturări semnificative ale concurenței, întrucât acestea sunt în concordanță cu condițiile aplicabile instrumentelor financiare sau garanțiilor bugetare relevante, astfel cum au fost puse în aplicare de către organele Uniunii, și pot fi definite condiții de compatibilitate clare.
- (3) Promovarea cooperării teritoriale europene constituie o prioritate importantă a politicii de coeziune a UE. Comisia ar trebui să fie autorizată să declare că, în anumite condiții, ajutoarele acordate pentru proiectele de cooperare teritorială europeană sunt compatibile cu piața internă și nu sunt supuse obligației de notificare. Din experiența

⁶ JO C , p. .

⁷ JO L 248, 24.9.2015, p. 1.

Comisiei, ajutoarele de acest tip au doar efecte limitate asupra concurenței și asupra schimburilor comerciale dintre statele membre și pot fi definite condiții de compatibilitate clare.

- (4) Prin urmare, domeniul de aplicare a Regulamentului (UE) 2015/1588 al Consiliului ar trebui să fie extins pentru a include astfel de categorii de ajutoare.
- (5) Prin urmare, Regulamentul (UE) 2015/1588 al Consiliului ar trebui modificat în consecință,

ADOPTĂ PREZENTUL REGULAMENT:

Articolul 1

La articolul 1 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul (UE) 2015/1588, se adaugă următoarele subpuncte:

„(xv) finanțarea canalizată sau sprijinită prin instrumentele financiare sau garanțiile bugetare ale UE gestionate la nivel central, în cazul în care ajutorul constă în finanțare suplimentară furnizată prin intermediul resurselor de stat;

(xvi) proiectele sprijinite prin programele de cooperare teritorială europeană ale UE”.

Articolul 2

Prezentul regulament intră în vigoare în a douăzecea zi de la data publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

Prezentul regulament este obligatoriu în toate elementele sale și se aplică direct în toate statele membre.

Adoptat la Bruxelles,

*Pentru Consiliu,
Președintele*